

İSLAM PENCERESİNDEN GÖREV VE SORUMLULUK

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'd.

Fe-kâle Resulullahi sallallahu aleyhi ve sellem:

يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيَتْهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وُكِّلْتَ إِلَيْهَا وَإِنْ أُوتِيَتْهَا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَكْفِرْ عَنْ يَمِينِكَ وَأَتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ

Yâ abdarrahmâni ibni semurate lâ tes'eli'l imârete fe-inneke in ûtîtehâ 'an mes'eletin vükkilte ileyhâ ve in ûtîtehâ an ğayri mes'eletin u'inte aleyhâ ve izâ halefte

âlâ yemînin fe-raeyte ğayrahâ hayran minhâ fe-keffir an yemînike ve'tillezî hüve hayrun.

Buhârî, Müslim, İbn Mâce, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî Abdurrahman b. Semüre'den yani kendisine hitap olunan şahıstan rivayet etmişler ki, Peygamber efendimizi buyurmuş ki:

Lâ tes'eli'l-imârete. Hüküm, devlet görevi, emirlik, vazife, komutanlık, müdürlük, bakanlık, emirlik isteme. Çünkü eğer sen kendin istersen beni falanca yere tayin edin, beni falanca yere başkan yapın, bana falanca idareyi verin.

Fe-inneke in ûtîtehâ 'an mes'eletin vükilte ileyhâ. Kendin istersen.

Ve in ûtîtehâ an ğayri mes'eletin u'inte aleyhâ. Onunla baş başa bırakılırsın. Sen bu görevi mi istedin? Yap bakalım. Ne halin varsa gör. Yani Allah sevmez, yardım etmez, kendin istedin diye, o iş hadi yap bakalım da görelim nasıl yapacakmışsın diye sana bırakılır.

İnsanoğlu da acizdir. Allah yardım etmezse yapamaz bir şey. O zaman aldığı görevi de iyi yapmadığı için, epey de bir sorumluluk yüklenir, ahirette de zaten on kişiye veya daha fazla kişiye başkanlık yaptı mı birisi, elleri

maşer yerine, hesap meydanına, elleri boynuna bağlanmış olarak gelecek. Şöyle geç. Ya başka nasıl bağlanır? Onların esir bağlama usulleri nasıl idiyse, elleri boynuna, omzuna bağlanmış olarak gelecek. Sen emirlik yaptın, falanca yere başkanlık yaptın, müdürlük yaptın, bakanlık yaptın, milletvekilliği yaptın, cumhurbaşkanlığı yaptın. Neyse on kişi ve daha fazlaya eğer emirlik yaptıysa birisi, elleri bağlı getirilecek ve hesap sorulacak.

Şu emirliği nasıl yaptın bakalım?

Diye. Güzel yapmışsa bağları çözülecek. Eğer hakkını veremedi yapmışsa, emirliğine kötüye kullanmışsa, suiistimal yapmışsa, becerememişse, başaramamışsa, bağları üzerine bağlar bağlanıp cehenneme sevk edilecek.

Onun için Ebû Zer El-Gıfârî hazretleine; Ya Ebû Zer! Ben seni seviyorum. Sen emir olmayı isteme diyor peygamber efendimiz. Kendisini de heveslenip istemesi hiç doğru değil. Ya Ömer el Fârûk beni falanca yeri vali yap. Ya Ebû Bekir beni falanca ordunun komutanı tayin et. Böyle istedi mi, ne halin varsa gör, hadi al da yap diye Cenâb-ı Hakk'ın yardımı olmaz. O işte baş başa bırakılır.

Ve in ûtîtehâ an ğayri mes'eletin. Ama istenmeden, seni münasip görmüşler de, hadi bakalım, geç şu işin başına, idare et diye tayin etmişlerse seni, sen istemeden tayin etmişlerse, o zaman o işi yapmakta. *U'inte aleyhâ.* Sana manevi yardımı olunur.

Şöyle Hocamız rahmetullahi aleyh köşe odada, güneşli bir günde, öğle vaktinden sonra yatıyordu, uyumuyordu ama istirahat ediyor vaziyette, bizde yanına gittik. Bir isteği var mı yok mu diye, bizim hanımla beraber.

Dedi ki:

Evladım benden sonra bu görevi sen yapacaksın dedi. Biz kekeledik, utandık, kızardık falan. Bizim hanım dedi ki:

Bu çok ağır iş. Biz bunu kaldıramayız, yapamayız dedi. O zaman ciddileşti hocamız rahmetullahi aleyh. O zaman yardım ederler dedi. Yani istenmeden olunca. Burada da buyuruyor ki Peygamber efendimiz; O zaman yardımı olunur sana. Yani manevi yardım olunur.

Ve izâ halefte âlâ yeminin. Başka bir nasihati daha eklemiş arkasına. Bir konuda yemin

ettiysen, vallahi falanca işi yapacağım diye yemin etti.

Sonra da; *fe-raeyte ğayrahâ hayran minhâ*. Yapacağım dediği şeyi yapmak uygun olmayacak diye sonradan anladın. Yanlış. Onu yapmak uygun değil. O zaman yemin de etmişti.

Ne yapacak?

Yanlış olduğunu da anladı.

Öteki işi de öyle yapmayıp başka türlü yapmak dahi olacağını da anladı.

O zaman ne olacak?

Yemin de etti ne olacak?

Daha hayırlı gördüğün işi yap. Yeminine kefareti ver diyor. Yani yemin ettim, yemin etmiş bulundum deme. Yeminine kefareti ver. Yemin kefareti öde, cezayı öde. Ama hayırlı olanı yap. Öyle yemin ettim diye. Yanlış olanı yemin ettim ne yapayım diye, yanlış olanı yapmaya kalkma. Bu önemli bir meseledir. Millet bu işleri bilmiyor maalesef, söylense de anlamıyor galiba, bir şeyler oluyor.

a. İslâm İtidal Dinidir.

İkinci hadîs-i şerîf.

يَا عُثْمَانُ إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعَثْنِي بِالرَّهْبَانِيَّةِ وَإِنَّ خَيْرَ
الدِّينِ عِنْدَ اللَّهِ الْحَنِيفِيَّةُ السَّمْحَةُ

Yâ ‘usmânü innallâhe lem yeb’asnî bi’r-rahbâniyyeti ve inne hayra’d-dîni ‘ındallâhi’l-hanîfiyyetü’s-semhatü.

Bu Osman b. Maz’ûn radiyallahu anh olmalı. Ya Osman dediği. Bu zat-ı muhterem radiyallahu anh Allah şefaatine erdirsin. Peygamber efendimizin ve mübarek ashabının ve evliyâların. Bu hadım etmek istedi kendisini. Bu cinsel duygular insanı günahlara sevk ediyor, bari en iyisi kendimi iğdiş ettireyim, hadım ettireyim de başım bu beladan kurtulsun, hep ibadet edeyim filan diye böyle istedi. Evlenmemek filan, ibadetle meşgul olmak.

O zaman efendimiz buyurmuş ki; ben böyle hatırlıyorum. Burada bu bilgiler yokta. Böyle hatırlıyorum.

Innallâhe lem yeb’asnî bi’r-rahbâniyyeti. Allah beni ruhbanlık yapmak vazifesiyle göndermedi. Rahipler gibi evlenmemek, rahipler gibi cemiyetten kaçıp dağların başında

manastırlarda veya mağaralarda ibadet etmek böyle bir şeyler emretmedi Allahu Teâlâ. Bana böyle bir vazife veremedi. Bizim dinimizin ana fikir bu değil.

Ve inne hayra'd-dîni 'ındallâhi. Allah'ın nazarında Allah yanında, Allah katında en hayırlı dindarlık;

Hanîfiyyetü's-semhatü. Hakka muhabbetli, hakka meyilli, samimi, yumuşak, müsamahalı dindarlık. Allah'ın en sevdiği. Yani öyle sert, katı, zor, kendisini böyle tazyik altında bırakan bir dindarlık, evlenmeyeceğim, yemeyeceğim, hep aç durucum veya kendi vücuduma şöyle eza cefa edeceğim, bilmem ne falan. Böyle değil. İslam dini şöyle itidalli, yumuşak, müsamahalı olmayı emrediyor. Beni böyle dindarlıkla Allahu Teâlâ hazretleri gönderdi. Bunu öğretirim. Bunu yaparım diye. Kendisi de dikkat edilirse evlendi peygamber efendimiz. Yani evlenmek ayıp günah olsaydı evlenmezdi. Evlendi. Çoluk çocuğu oldu. Fatıma anamız gibi diğer çocukları gibi torunları oldu. Yani doğal yaşamın, yaratılışın icabını yaparak, yumuşak bir orta yol tutturarak İslam. Öyle aşırı uç, aşırı davranış değil. Bana

Allah öylesini emretmedi diyor Peygamber sallallahu aleyhi vessellem efendimiz.

b. Dinin Temeli: Takva ve Salih Amel

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Hiz. Ali efendimizden İbn Asâkir rivayet eylemiş.

يَا عَلِيُّ إِنَّ الْإِسْلَامَ عُرْيَانٌ لِبَاسُهُ التَّقْوَى وَرِيَاشُهُ
الْهُدَى وَزِينَتُهُ الْحَيَاءُ وَعِمَادُهُ الْوَرَعُ وَمَلَكَهُ
الْعَمَلُ الصَّالِحُ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبِّي وَحُبُّ أَهْلِ
بَيْتِي

Yâ ‘aliyyü inne’l-islâme ‘uryânün libâsühü’t-takvâ ve riyâşühü’l-hüdâ ve zînetühü’l-hayâü ve ‘ımâdühü’l-vera’u ve milâkühü’l-‘amelü’s-sâlihu ve esâsü’l-islâmi hubbî ve hubbü ehli beytî.

Bu hadîs-i şerifte Peygamber efendimiz, kısa sözlerle çok büyük manaları bize öğretiyor. Hz aliye hitaben demiş ki; Ya Ali! radiyallahu anh kerremelallahu vecheh;

İnne’l-islâme ‘uryânün. Müslüman oluş, Müslüman olmak sadece Müslüman olmak,

İslam çıplaktır, çırıl çıplak bir İslam. *Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü*. Çırılçıplak bir giyimsiz çırılçıplak bir şeydir İslam.

Libâsühü't-takvâ. İslam'ın bu çıplaklığını örten şey takvâdır. Allahtan korkmak. Cehennemden korkmak. Allah'ın ceza vermesinden korkmak. Yasak olan şeylere yanaşmamak. Takvâ. Takvâlı kul. Bu takvâlı kul tamam. Kimsenin hakkını yemez. Harama, günaha yanaşmaz. Takvâ elbisesi tamam. Bu adam çıplaktı. Ay ne kadar ayıp. Eyvah ne kadar ayıp, eyvah ne kadar zavallı, ne kadar fakir. Ama giyindiği zaman, elbise güzelse, vay amma güzel giyinmiş tamam. Veyahut giyindiği zaman ha şimdi artık üşümem. Dağda, bayırdı, karda, kışta, yağmurda, çamurda korunurum, elbisem var gibi. Elbisesi İslam'ın takvâdır.

Ve riyâşühü'l-hüdâ. Üst gösterişli giyimi de, hani insan giyiniyor ama kaç kat giyiniyoruz. Sıcaklığa soğukluğa göre, iki kat üç kat. Babama bakıyorum bazen ihtiyar, babam bir kazak giymiş, bir kazak, bir kazak daha giymiş. Baba bu ne hal diyorum. Soğuk evladım üşüyorsun diyor. Bunlarla rahat ediyorum diyor. Tamam. Bir elbise giyiyoruz ama bir de dışarı

çıkarken üstümüze bir şey alıyoruz. Dün gömlekle geldim. Sanki burada rahatsız oldum yani. Cübbem yoktu üzerimde. Rahatsız oldum. Şimdi bu üst şeylik. Bayramlık elbisesi de nedir?

Hayâ'dır. Af edersiniz.

Ve riyâşühü'l-hüdâ. Üst elbisesi de, hidayet üzere olmak. Yani Kur'an hangi yolu gösterdi, Peygamber efendimiz hangi yolu tarif etti, dosdoğru o yoldan gidiyor, ara yollardan, yan yollardan, arkalardan, çayırlardan, bayırlardan, derelerden, kayalıklardan değil, güzel dosdoğru yoldan gitmek. İşte tamam. Adamın aferin ya, maşallah, haram yemez, bilmem günahları işlemez, tam Müslüman ya. Bak namaz, beş vakit camide gelir namazını kılar. Yatsıyı, sabahı kaçırmaz. Cumayı kaçırmaz. Zekâtını verir. Tam İslam'ın emirleri neyse yapıyor. Dosdoğru adam. Müstakim.

فَاسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ

Fe's-tekim ke-mâ ümirte. (11/Hûd 112)

Nasıl Allah sana emrettiyse dosdoğru ol diye. Allahu Teâlâ emir etmiş Peygamber efendimize. Ona öyle olursa bize kat kat daha

öyle olur. Efendimiz ne kadar güzel kulluk ediyordu. Ona öyle söylenince, bize artık ne nasihatler lazım.

Ve zînetühü'l-hayâü. İnsan evet iç elbise giyiyor. Onu kimse görmüyor. Bir de herkesin gördüğü güzel elbise giyiyor. Tamam. Bir de süslüyor kendisini. Yani erkek mesela ne bileyim, üstüne bir şey giydiği zaman. Oooh maşallah beyefendi, Allah ömürler versin, pek de güzel olmuş, çok yakışmış, aman filan deniyor değil mi?

Şurasına bir mendil koyuyor damat. Laci-vert bir elbise bir de mendil. Bunu niye koydun? Bu da işin fiyakası, süsü. Parmağına yüzük niye taktın? İşte yakışıklı bir yüzük. Başka neler olur erkeğin süsü? Kadının süsünü biliyoruz da. Tamam, burada erkek kadın ayırmıyor zaten. Kadın da ne yapıyor? Alt elbise, üst elbise, güzel gösterişli elbise, ondan sonra takıyor takıştırıyor. Erkeğe biraz sadelik emredilmiş İslam da. Altın gümüş yok, altın kullanmak haram, ipek kullanmak yasak ama kadına öyle değil. Kadın da Allah'ın verdiği bu müsaadeye dayanarak, kulağına küpe, boynuna gerdanlık, koluna bilezik, parmağına yüzük, hatta ayak

bileğine halhal, biz de bu âdet yok, bir de ayak bileklerine bilezik takmak var. Adana da var mı? Urfa da var. Ziyet. İslam'ın kendisi çıplaktır takvâsı elbisesidir. Kendisini koruyacak iç elbisesidir. Hidayet üzerine yürümek üst gösterişli elbisesidir. Hayâlî olmak, utanmak, utanıcı olmak, utangaç olmak ziyetidir.

Ve 'ımâdühü'l-vera'u. Ana direği de, çadırı kaldıran, havada tutan, orta direği de, ana direği de vera'dır.

Vera' ne demek?

Vera', tehlikeli, şüpheli, haram olma ihtimali olan şeyi bile yapmamak. Neme lazım ihtiyaten yapmamak. Yani iyi Müslümanlar, ihtiyaten, belki günahdır diye bazı şeyleri yapmazlardı. Onlara vera' deniyor. Vera' sahibi. Yani şüpheliyi bile neme lazım belki günahdır diye ihtiyaten yapmıyor. Ama bazıları yapıyor. Neme lazım ben yapmam. İhtiyat ediyor yani ki, bir yalan yanlışlıkla günaha bulaşmasın diye.

Ve milâkühü'l-'amelü's-sâlihu. Ve asıl dayanağı, ana dayanağı da amel-i salîhtir. Müslüman ben Müslümanım deyip de böyle boşta durmaz, amel-i salîh işler. Yani Allah'ın

seveceği, sevap kazandıracak kendisine işleri yapar. Amel-i salîh yapar. Oda ana şeyidir.

Ve esâsü'l-islâmi hubbî ve hubbü ehli beytî. Ve İslam'ın binasının temellerdi, temeli de, İslam'ın temeli de, beni sevmek yani Resûlullah'ı. Resûlullah'ı ve Resûlullah'ın ehli beytini sevmektir. Resûlullah'ı sevmeden bir insan Müslüman olmaz. Çünkü neden? Temelsiz bina olmaz da ondan. Sor bakalım Habil'e. Çimento atmadan, temel yapmadan duvar yapılır mı? Yapılmaz. Bir yağmur yağar, toprak bir ıslanır, ev çatlar. Altını, temeli sağlam yapacaksın ki üstüne bina olsun.

İslam'ın esası, esas ne demek?

Temel demek. Temeli hubbü, beni sevmek. Resûlullah'ı sevecek.

Neden?

Allah'ın Resûlü.

Çok güzeller güzeli, ey güzellerden güzel, ruhum Resûl-i Kibriyâ. Güzellerin güzeli, en güzeli Resulullah'ı sevecek ve Resûlullah'ı ehli beytini sevecek. Ehli beyti tabi kıyamete kadar Ümmet-i Muhammed'in gözdesi,

evliyâullah-ı ulemâyı, meşayihî-vasılın onlardan gelmiş umumiyetle.

Bu hadîs-i şerîf böyle. Demek ki, Bana burada en çok önemli görünen nokta, İslam'ın temeli Resûlullah'ı sevmektir. Resûlullah'ın ehli beytine muhabbet etmektir. Ötekileri aşağı yukarı takvâyı, hayâyı, amel-i salîhi hep hocalar söylerde, insanlar da yapmağa çalışırda, amma Resûlullah'ı sevmeden bu iş olmaz. Resûlullah'a dil uzatıyor, çöl bedevisi diye düşünüyor, beğenmiyor, hadîslerini kabul etmiyor. Sen hava alırsın. Yani öyle bir zihniyet hiç bir yere varamaz. Maalesef Müslümanların arasında böyle acayıpler türedi. Maalesef maalesef türedi. Resûlullah'ı sevgisini kalbinde tutmayan var. Kalbinde Resûlullah'ın sevgisi olan kimseyi de, Resûlullah'ın sevgisi içine girmiş kimseyi de cehennem ateşi yakmaz, cehenneme girmez. Sevmek lazım Resûlullah'ı. Âşık olmak lazım. Resûlullah'a sevgisinden ağlamak lazım. O olmazsa, demek ki daha pişmemiş, ham Müslüman.

Allahu Teâlâ hazretleri bize kendisinin âşkını, sevgisini, muhabbetini, Resûlünün âşkını, sevgisini, muhabbetini ihsan eylesin.

Kendisini, Resûlünü, dinini, Kur'an'ını seven iyi Müslüman olmaya muvaffak eylesin.

Bi hürmeti esmâihi'l-hüsna ve bi hürmeti Muhammedini'l-Mustafâ ve bi hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

